

Ordonanță de urgență a Guvernului
privind utilizarea instrumentelor de gestionare a riscurilor în agricultură și de
modificare a unor acte normative

În contextul schimbărilor climatice și al fenomenelor meteorologice extreme tot mai frecvente și agresive care afectează producția agricolă și ținând seama de faptul că numărul de fermieri care își asigură producția este redus, precum și de faptul că asigurările nu oferă întotdeauna o protecție integrală a pierderilor înregistrate în sectorul agricol, este necesară crearea unui instrument complementar care să ofere fermierilor o despăgubire a producției agricole. Acest instrument urmărește să contribuie la crearea unui sistem integrat de acoperire a riscurilor împreună cu sistemul de asigurare din agricultură și totodată vizează degrevarea bugetului de stat prin compensarea pagubelor cauzate de fenomene meteorologice nefavorabile cu impact major asupra sectorului agricol.

Având în vedere riscurile de natură climatică și meteorologică la care sunt expuși fermierii din România și care, în ultimii ani, au avut un impact major asupra performanțelor economice ale fermelor, prin Planul strategic PAC 2023-2027 al României, aprobat de Comisia Europeană prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei Europene nr. C(2022) 8783 din 7 decembrie 2022 se va asigura un instrument de sprijin pentru fermierii afectați de pierderea producției, prin aplicarea prevederilor art. 19 din Regulamentul UE nr. 2115/2021 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013.

UE pune la dispoziție fonduri care, combinate cu cele ale statelor membre și ale sectorului privat, au obiectivul final de a spori reziliența sectorului agricol la efecte adverse pe termen lung, dând în același timp fermierilor posibilitatea să-și protejeze afacerile față de riscurile din sectorul agricol.

Prin implementarea Instrumentului de sprijin al fermierilor afectați de pierderi ale producției agricole - intervenția DR-32 din Planul strategic PAC 2023-2027 al României, aprobat de Comisia Europeană prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei Europene nr. C(2022)8783 din 7 decembrie 2022, se urmărește crearea unui instrument care să contribuie la stabilirea unui sistem integrat de acoperire a riscurilor împreună cu sistemul de asigurare din agricultură

și totodată vizează degrevarea bugetului de stat prin compensarea pagubelor cauzate de fenomene meteorologice nefavorabile cu impact major asupra sectorului agricol. Pentru fermierii români este de mare interes un instrument pentru asigurarea culturilor față de factorii climatici adversi, dintre aceștia seceta având cea mai mare incidență.

În scopul dezvoltării capacității de răspuns față de riscurile care afectează producția agricolă, fermierii pot fi sprijiniți prin asigurarea cadrului legal potrivit căruia aceștia pot avea la dispoziție instrumentul financiar pentru finanțarea capitalului circulant în scopul compensării fermierilor afectați de pierderi ale producției. Totodată, se impune asigurarea cadrului legal prin care fermierii afectați de pierderi ale producției vor putea beneficia de unele facilități privind impozitele și taxele datorate bugetului de stat.

Ținând cont că această măsură vizează interesul public și reprezintă o situație extraordinară și de urgență a cărei reglementare nu poate fi amânată, în temeiul art. 115 alin. (4) din Constituția României, republicată, Guvernul României adoptă prezenta ordonanță de urgență.

CAPITOLUL I

DOMENIUL DE APLICARE

Art. 1 Prezenta Ordonanță de urgență reglementează mecanismul de funcționare a unor instrumente de gestionare a riscurilor care afectează producția agricolă și stabilește entitățile responsabile pentru implementarea lor.

Art. 2 În sensul prezentei ordonanțe, gestionarea riscurilor care afectează sectorul agricol se realizează prin următoarele instrumente:

- a) Instrumentul de sprijin al fermierilor afectați de pierderi ale producției agricole, denumit în continuare, fond de risc, implementat prin intermediul intervenției DR-32 din Planul strategic PAC 2023-2027 al României, aprobat de Comisia Europeană prin Decizia de punere în aplicare a Comisiei Europene nr. C(2022) 8783 din 7 decembrie 2022, denumit în continuare PS 2023-2027;
- b) Instrumentul financiar de garantare pentru finanțarea capitalului de lucru necesar fermierilor până la încasarea sumelor cuvenite din fondul de risc prevăzut la lit a) pentru pierderile de producție înregistrate ca urmare a unor fenomene climatice nefavorabile;

c) Instrumentul fiscal, prin care fermierii vor beneficia de unele facilități privind impozitele și taxele datorate bugetului de stat, în scopul dezvoltării capacității de răspuns față de riscurile care afectează producția agricolă.

CAPITOLUL II

INSTRUMENTUL DE SPRIJIN AL FERMIERILOR AFECTAȚI DE PIERDERI ALE PRODUCȚIEI AGRICOLE

Art. 3 Implementarea instrumentului prevăzut la art.2 lit. a) are ca scop acordarea de despăgubiri fermierilor afectați de pierderi ale producției agricole, cu respectarea condițiilor de eligibilitate prevăzute în PS 2023-2027.

Art. 4 Resursele financiare aferente instrumentului prevăzut la art. 2 lit. (a) se constituie din contribuțiile tuturor fermierilor beneficiari ai plăților directe acordate de APIA începând cu anul de cerere 2023, prin reținerea anuală a unui procent de 3% din plățile directe autorizate de către APIA pentru fiecare fermier în parte, din Fondul european de garantare agricolă, denumit în continuare FEAGA, în baza prevederilor art. 19 din Regulamentul UE nr. 2115/2021 și a PS 2023-2027, contribuții colectate într-un cont de disponibil, denumit în continuare Fond de risc.

Art. 5 Sumele acumulate în Fondul de risc vor fi suplimentate cu contribuția publică prevăzută în cadrul intervenției DR-32 - *Instrumentul de sprijin al fermierilor afectați de pierderi ale producției agricole* din Planul strategic PAC 2023-2027 al României, provenind din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală, denumit în continuare FEADR și din cofinanțarea de la bugetul de stat aferentă.

Art. 6 (1) În cazul în care volumul resurselor prevăzute la art.4 și art.5 nu acoperă nivelul despăgubirilor convenite fermierilor, pot fi alocate, suplimentar, fonduri de la bugetul de stat, în condițiile Regulamentului (UE) 2021/2115 al Parlamentului European și al Consiliului din 2 decembrie 2021 de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEAGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013.

(2) În acest scop, la propunerea APIA, MADR întreprinde demersurile legale necesare pentru asigurarea fondurilor de la bugetul de stat și modificarea PS PAC 2023-2027.

ART. 7 Resursele financiare prevăzute la art.4, art.5 și, după caz, art.6 reprezintă sursele de finanțare ale Instrumentului de sprijin al fermierilor afectați de pierderi ale producției agricole. Modalitatea de implementare a acestuia urmează a se stabili prin Hotărâre a Guvernului în termen de maximum 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei Ordonanțe de Urgență a Guvernului.

CAPITOLUL III

ENTITĂȚI RESPONSABILE ÎN GESTIONAREA RISCURILOR ȘI A INSTRUMENTULUI DE SPRIJIN AL FERMIERILOR AFECTAȚI DE PIERDERI ALE PRODUCȚIEI AGRICOLE

Art. 8 (1) În scopul administrării și gestionării Instrumentului de sprijin al fermierilor afectați de pierderi ale producției agricole se înființează Comitetul de Gestionare a Riscurilor din Agricultură, organism colectiv, fără personalitate juridică, coordonat de MADR și constituit din reprezentanți ai: Administrației Naționale de Meteorologie, Administrației Naționale Apele Române, Autorității Naționale Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor, Autorității Naționale Fitosanitare, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, denumit în continuare MADR, Agenției de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, denumită în continuare APIA, Agenției pentru Finanțarea Investițiilor Rurale, denumită în continuare AFIR, asociațiilor fermierilor reprezentați în Comitetul de Monitorizare pentru PS 2023-2027.

(2) Modul de organizare și atribuțiile Comitetului de Gestionare a Riscurilor din Agricultură se aprobă prin hotărârea Guvernului prevăzută la art.7.

(3) Comitetul de Gestionare a Riscurilor din Agricultură avizează normele elaborate la nivelul MADR privind:

- a) recunoașterea pagubelor înregistrate la nivelul exploatației agricole;
- b) evaluarea pagubelor și stabilirea cuantumului despăgubirilor pentru riscurile acoperite prin intervenție;

c) tipurile de informații și documente necesare exploatațiilor în scopul evaluării pagubelor și diminuării efectelor riscurilor, ținând cont de elemente precum istoricul randamentului raportat la nivel de fermă, culturi, zone, previziuni meteo;

d) plafonarea sau reducerea cuantumului despăgubirilor și/sau aplicarea criteriilor de selecție în acordarea despăgubirilor convenite fermierilor în cazul în care resursele constituite potrivit art. 4, art. 5 și, după caz, art.6 sunt insuficiente pentru sprijinirea tuturor fermierilor eligibili pentru primirea sprijinului.

(4) Componenta nominală a Comitetului prevăzut la alin.(1) se stabilește, în baza propunerii instituției/entității reprezentate, prin Ordin al MADR.

Art. 9 (1) APIA, este instituția publică aflată în subordinea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale responsabilă de constituirea și utilizarea surselor aferente Fondului de risc, constând, în special, în:

a) calcularea și reținerea sumelor fermierilor în lei și euro;

f) efectuarea plății despăgubirilor convenite către fermieri;

(2) Centrele județene/locale și centrul din municipiul București ale/al Agenției de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, denumită în continuare APIA, sunt responsabile cu:

b) informarea fermierilor cu privire la suma reținută pentru Fondul de risc;

c) primirea cererilor de despăgubire din partea fermierilor;

d) efectuarea controalelor administrative necesare pentru autorizarea plăților din Fondul de risc;

e) autorizarea plăților și efectuarea controalelor necesare pentru evitarea supracompensării fermierilor prin plata aprobată precum și alte forme de sprijin complementare inclusiv prin aplicarea prevederilor art. 13;

(3) plățile aferente despăgubirilor se efectuează integral numai în contul beneficiarilor, declarat la APIA în cererea de despăgubire.

Art. 10 MADR, în calitate de coordonator al Comitetului prevăzut la art. 8 alin. (1) colaborează cu alte entități specializate pentru a asigura implementarea instrumentelor de gestionare a riscurilor din agricultură.

CAPITOLUL IV

GESTIONAREA FONDULUI DE RISC

Art. 11 (1) Prin derogare de la prevederile art.5, alin.(1) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 146/2002 privind formarea și utilizarea resurselor derulate prin trezoreria statului, cu modificările și completările ulterioare, sumele aferente Fondului de risc, colectate de APIA, sunt gestionate de către această instituție printr-un cont în lei purtător de dobândă, deschis la o instituție financiar bancară din România care oferă cele mai sigure și avantajoase condiții.

(2) Dobânzile încasate de APIA pe seama sumelor acumulate în Fondul de risc și plasate în depozite bancare sau titluri de stat suplimentează sumele din contul prevăzut la alin. (1).

(3) Sumele din Fondul de risc disponibile la finalul unui an în care volumul despăgubirilor nu depășește volumul resurselor colectate se utilizează pentru acordarea de despăgubiri în urma producerii riscurilor eligibile în anul următor.

(4) La finalul perioadei de implementare a Planului strategic PAC 2023-2027, în cazul în care nu se va continua implementarea instrumentului de sprijin prevăzut în cadrul intervenției *DR-32 - Instrumentul de sprijin al fermierilor afectați de pierderi ale producției agricole*, contribuțiile reținute din plățile directe disponibile în contul prevăzut la alin.(1), se returnează fermierilor pe baza criteriilor aprobate prin hotărârea Guvernului prevăzută la art.7.

Art. 12 Sumele primite de fermieri ca despăgubire pentru aceeași pagubă din Fondul de risc, de la societăți de asigurare sau din orice alte surse publice sau private, inclusiv cele constituite conform prevederilor art. 13 din prezenta ordonanță și la art. 106 alin.(5) din Codul fiscal nu pot depăși valoarea pagubei.

CAPITOLUL V

INSTRUMENTUL FISCAL

Art. 13 Fermierii, persoane juridice, pot constitui și provizioane de risc în scopul acoperirii pierderilor generate de riscurile care afectează producția agricolă.

Art. 14 Valoarea provizioanelor de risc constituite potrivit art. 13 reprezintă cheltuiala deductibilă pentru determinarea rezultatului fiscal.

CAPITOLUL VI

DISPOZIȚII FINALE

Art. 15 La data intrării în vigoare a prezentei Ordonanțe de Urgență se abrogă Ordonanța de Urgență nr 64 din 19 iunie 2013 privind înființarea, avizarea și acreditarea fondurilor mutuale pentru gestionarea unor riscuri în agricultură, în vederea acordării de compensații financiare membrilor pentru pierderile economice cauzate de fenomene climatice nefavorabile, boli ale animalelor, organisme dăunătoare plantelor sau incidente de mediu, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr.377 din 26 iunie 2013, aprobată prin Legea nr.2 din 8 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 15 din 10 ianuarie 2014.

Art. 16 Se aprobă suplimentarea numărului de personal al APIA cu ... posturi pentru înființarea serviciului cu denumirea -Fond de risc.

Art.17 Legea nr. 227/2015 privind Codul Fiscal, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr.688 din 10 septembrie 2015, cu modificările și completările ulterioare se completează, după cum urmează:

La art. 26, alineatul (1), după litera n) se adaugă o literă nouă, lit. o), cu următorul cuprins:
„o) provizioanele de risc constituite de fermieri, persoane juridice, în scopul acoperirii pierderilor generate de riscurile care afectează producția agricolă.”